

Svetoví ekonómovia na Slovensku

Marec a máj už ukončeného školského roka priniesli slovenským študentom, doktorandom a akademickej verejnosti sériu prednášok a workshopov s odborníkmi svetových inštitúcií.

text: Urban Kováč, Jana Péliová, Maroš Servátka

CATO workshop: Verejná ekonomika a ekonomická sloboda

Ekonomická univerzita (EU) v Bratislave a jej Národohospodárska fakulta v spolupráci s Virtual Scientific Laboratories a s podporou Nadácie Tatra banky pozvali v dňoch 16. až 18. marca 2009 expertov washingtonského inštitútu CATO Mariana L. Tupeho a Daniela J. Mitchella na trojdňový workshop na tému „Verejná ekonomia a ekonomická sloboda“. Workshop svojou účasťou podporil aj známy anglický novinár John O'Sullivan. Cieľom bola výmena pohľadov na aktuálne spoločenské a odborné otázky v oblasti verejnej ekonomiky a ekonomickej slobody medzi zástupcami významného mienkotvorného

pracoviska a študentmi a pedagógmi Ekonomickej univerzity v Bratislave.

Daniel Mitchell otvoril problematiku rozsahu verejných financií a ich štruktúry. Vychádzal z faktu, že globalizácia podstatne zvýšila mobilitu práce a kapitálu, čo viedlo k presunu práce a investícií z daňových jurisdikcií s vysokými sadzbami do tých s nižšími sadzbami. Pohyb kapitálu spustil lavínu znižovania daňových sadzieb. Dôchodkové dane, daň z príjmov právnických osôb a dane z kapitálu neboli podstatne znížené preto, lebo politici presadzovali lepšiu daňovú politiku, ale na základe tlaku konkurencie štátov s efektívnejším daňovým systémom. Zavádzanie nižších daňových sadzieb v rôznych štátoch vyvolané daňovou

konkurenciou sa spomalilo z dôvodu tlaku byrokratov zastupujúcich záujmy krajín s vysokými daňami a presadzovaním schém brániacich daňovej konkurencii. Daniel Mitchell ukončil prednášku tvrdením, že daňová konkurencia je nevyhnutným a efektívnym nástrojom kontroly veľkosti verejného sektora.

John O'Sullivan sa zamerával na aktuálnu problematiku Európskej únie. Položil si otázku, či Európska únia predstavuje spoločný trh členských štátov alebo skôr kartel jednotlivých vlád. Zaoberal sa tiež metapolitikou demokracie a hľadaním odpovede na otázku, prečo únii tak chýba. Jeho posledná prednáška sa venovala dôvodom zjednotenia a integrácie Európy na začiatku 21. storočia, ktoré pramenili z rivality medzi Európou a Spojenými štátmi.

Problematikou ekonomickej slobody sa vo svojich vystúpeniach zaoberal Marian L. Tupe. Zastáva názor, že základom ekonomickej slobody sú osobná voľba, dobrovoľná výmena a voľný trh (Private Banking Times, jún 2009).

Bratislavský workshop inštitucionálnej ekonomie

Na Ekonomickej univerzite sa od 10. do 15. mája 2009 uskutočnil Bratislavský workshop inštitucionálnej ekonomie (Bratislava Workshop on Institutional Analysis). Na prestížnom medzinárodnom workshope prednášalo 13 profesorov ekonomie, financií, práva a politológie pôsobiacich na renomovaných univerzitách v USA,

Lee Benham

Alexandra Benham

Robert Aliber

Anglicku, na Novom Zélande, v Bulharsku a Rusku.

Účastníkmi workshopu, ktorý každoročne organizuje Inštitút Ronalda Coasea v rôznych častiach sveta, boli doktorandi a začínajúci vedci z oblasti ekonómie, politológie a ďalších spoločenských vied, vybraní na základe konkurzu. Program workshopu bol zameraný na prehĺbenie vedomostí z inštitucionálnej ekonómie a na nové smery v oblasti výskumu formálnych a neformálnych inštitúcií, t. j. zákonov, pravidiel, zvykov a noriem, ktoré riadia a ovplyvňujú hospodárstvo aj ekonomické systémy. Organizátormi boli nezávislé občianske združenie Virtual Scientific

John O'Sullivan

Laboratories a Ekonomická univerzita s podporou Nadácie Tatra banky.

Ako súčasť workshopu a zároveň v rámci cyklu Bratislava Open Economic Lecture Series sa uskutočnila prednáška Roberta Alibera, profesora medzinárodnej ekonómie a financií na Chicagskej univerzite, na tému Štyri finančné krízy za posledných 25 rokov: nový svetový rekord. Profesor Aliber sa venoval finančným krízam, ktoré postihli svet od začiatku osemdesiatych rokov a ktorým predchádzali vlny bublín na kreditnom trhu.

Druhá prednáška v rámci cyklu Bratislava Open Economic Lecture Series na tému

Marian L. Tupý

Inštitucionálna ekonómia: Rozhodujúci nástroj pochopenia hospodárskeho rozvoja, sa uskutočnila 18. mája 2009 a pozostávala zo štyroch prednášok významných amerických ekonómov, a to Johna V. C. Nyea, Mary M. Shirley, Lee Benhama a Alexandry Benham.

Záštitu nad oboma podujatiami prevzalo veľvyslanectvo Spojených štátov amerických. Poďakovanie patrí aj rektorovi EU v Bratislave prof. Rudolfovi Sivákovi za významnú podporu pri organizácii workshopu a Nadácii Tatra banky, ktorá poskytla významný finančný grant na zabezpečenie workshopu.

Marian L. Tupý je politický analytik na Center for Global Liberty and Prosperity.

Daniel J. Mitchell pôsobí ako Senior Fellow v CATO Institute. Pred vstupom do CATO bol Mitchell Senior fellow v The Heritage Foundation, ekonómom senátora Boba Packwooda a členom senátneho výboru pre financie. Bol členom tzv. tímu zmien Bush/Quayle a bol tiež riaditeľom sekcie Daňovej a rozpočtovej politiky v Citizens for a Sound Economy.

John O'Sullivan pôsobil v Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL) ako jeho Executive Editor. Taktiež pôsobil ako poradca bývalej britskej premiérky Margaret Thatcherovej.

Robert Aliber založil a bol riaditeľom Centra pre štúdium medzinárodných financií na Booth School of Business na Chicagskej univerzite a okrem iného tiež pôsobil ako starší poradca

v Agency for International Development na Ministerstve zahraničných vecí USA a ako konzultant pre Svetovú banku a MMF.

John Nye je profesor ekonómie a držiteľom profesúry Frederica Bastiata v politickej ekonómii na Univerzite Georga Masona. Je špecialista na európsku ekonomickú históriu a novú inštitucionálnu ekonómiu. Bol zakladateľ Medzinárodnej spoločnosti pre novú inštitucionálnu ekonómiu a člen redakčnej rady Journal of Economic History. Takisto pôsobil ako National Fellow v Hoover Institution a ako hosťujúci profesor na Stanford University.

Mary Shirley je zakladateľka a prezidentka Ronald Coase Institute. Dvadsať rokov pôsobila ako manažérka výskumu vo Svetovej banke. Je zakladateľka, členka rady a bývalá prezidentka Medzinárodnej spoločnosti pre novú inštitucionálnu ekonómiu (ISNIE).

Lee Benham je profesor ekonómie na Washington University v St. Louis. Oblasťou jeho záujmu sú náklady výmeny medzi krajinami a organizáciou priemyslu. V súčasnosti vyučuje komparatívne systémy, ekonómiu zdravia, industriálne organizácie a industriálnu analýzu. Spoluorganizoval inauguračnú konferenciu Medzinárodnej spoločnosti pre novú inštitucionálnu ekonómiu a bol člen jej rady. Je zakladateľ a člen rady Ronald Coase Institute.

Alexandra Benham je zakladateľka a sekretárka Ronald Coase Institute. Oblasťou jej vedeckého záujmu sú náklady medzinárodnej výmeny, inštitucionálne reformy, medzinárodné vzťahy a ekonómia informácií. Často pôsobí ako lektorka v oblasti inštitucionálnej analýzy a výskumných návrhov. Spoluorganizovala inauguračnú konferenciu Medzinárodnej spoločnosti pre novú inštitucionálnu ekonómiu.